

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
протокол № 1 від 28.08.2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор комунального закладу «Ліцей
«Максимум» Кропивницької міської ради»
Надія КРАВЧЕНКО
(Наказ № _____ від _____ 2024 р.)

**Освітня програма комунального закладу «Ліцей «Максимум»
Кропивницької міської ради»
(базова середня освіта, 8-9 класи)
на 2024/2025 навчальний рік**

Загальні положення

Комунальний заклад “Ліцей “Максимум” Кропивницької міської ради” функціонує як ліцей з початковою школою та гімназійними класами та у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», постановами Верховної Ради України, актами Президента України, Кабінету міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, власним Статутом.

Освітня програма комунального закладу “Ліцей “Максимум” Кропивницької міської ради” базової середньої освіти сформована на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), розробленої на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та затвердженої наказом МОН України від 20.04.18 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня». Рішення про вибір освітньої програми прийнято на засіданні педагогічної ради (протокол № 1 від 30.08.24).

Освітня програма комунального закладу “Ліцей “Максимум” Кропивницької міської ради” базової середньої освіти (далі - освітня програма) окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв’язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів (Додаток 1-2);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку 3;

пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів складає 3640 годин/навчальний рік:

- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочих навчальних планах комунального закладу “Ліцей “Максимум” Кропивницької міської ради” (далі навчальний план). Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Рішенням виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 28.09.1994 року за № 692 у школі запроваджено *поглиблене вивчення двох іноземних мов* (англійської та французької/німецької: перша мова – з 1-го класу, друга – з 5-го класу). Враховуючи освітні потреби учнів та батьків рішенням педагогічної ради (від 24.04.2012 протокол №5) запроваджено вивчення німецької мови з п'ятого класу (як альтернатива французькій). Тому проведено перерозподіл навчальних годин згідно робочих навчальних планів на вивчення двох іноземних мов поглиблено. Документ містить навчальні плани для класів з українською мовою навчання.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів таблиця 3 Типової освітньої програми.

У класах здійснено наступний розподіл навчального навантаження:

У робочому навчальному плані 8 класу:

1. 0,5 годин варіативної складової перерозподілена на вивчення української мови.
2. 1 година першої іноземної мови перерозподілена на вивчення другої іноземної мови. (у середині освітньої галузі «Мови і літератури»).
1. 1 година додаткового часу перерозподілена на вивчення другої іноземної мови.

Таблиця перерозподілу має наступний зміст:

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 8 класах
		Перша іноземна мова англійська
1.	<i>1. Загальноосвітній цикл</i> Українська мова	2,5 (+0,5 год. варіативної складової)
2.	<i>2. Цикл профільних предметів</i> Перша іноземна мова	4 (-1 год. на другу іноземну мову)
3.	Друга іноземна мова	4 (+1 год. першої іноземної мови, +1 год. варіативної складової)

У 8-х класах для фінансування з місцевого бюджету 3 години винесено до варіативної складової та виділено 2 год. на вивчення предмету «Фізична культура» та 1 год. на вивчення предмету «Біологія».

Викладання навчального предмету «Трудове навчання» у 8-х класах – 1 год проводиться на базі Міжшкільного ресурсного центру, який забезпечено сучасним обладнанням - 4 майстерні (швейні та слюсарно-столярні майстерні; кулінарна лабораторія, кабінет ІТ-технологій). Відповідно наказу управління освіти Кропивницької міської ради від «22» серпня 2024 року №487/о «Про організацію освітнього процесу для закладів загальної середньої освіти на базі Комунального закладу «Кропивницький міжшкільний ресурсний центр № 1 Кропивницької міської ради» в 2024/2025 навчальному році, наказу управління освіти Кропивницької міської ради від "02" вересня 2024 року №508/о "Про внесення змін до тарифікаційних списків" ці години виведені з 02 вересня 2024 року із тарифікаційного списку закладу на 2024-2025 н.р. та введені до тарифікаційних списків МРЦ №1.

У робочому навчальному плані 9 класу:

1 година першої іноземної мови перерозподілена на вивчення другої іноземної мови. (у середині освітньої галузі «Мови і літератури»). Враховуючи те, що у 9-х класах поглиблено вивчаються іноземні мови, 1 година фізики перерозподілена з галузі «Природознавство» на вивчення другої іноземної мови.

Таблиця перерозподілу має наступний зміст:

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 9 класах
		Перша іноземна мова англійська
1.	<i>2. Цикл профільних предметів</i> Перша іноземна мова	4 (-1 год. на другу іноземну мову)

2.	Друга іноземна мова	4 (+1 год. першої іноземної мови, +1 год. фізики))
----	---------------------	--

У 9-х класах для фінансування з місцевого бюджету 3 години винесено до варіативної складової та виділено 2 год. на вивчення предмету «Фізична культура» та 1 год. на вивчення предмету «Біологія»

Викладання навчального предмету «Трудове навчання» у 9-х класах – 1 год проводиться на базі Міжшкільного ресурсного центру, який забезпечено сучасним обладнанням - 4 майстерні (швейні та слюсарно-столярні майстерні; кулінарна лабораторія, кабінет ІТ-технологій). Відповідно наказу управління освіти Кропивницької міської ради від «22» серпня 2024 року №487/о «Про організацію освітнього процесу для закладів загальної середньої освіти на базі Комунального закладу «Кропивницький міжшкільний ресурсний центр № 1 Кропивницької міської ради» в 2024/2025 навчальному році, наказу управління освіти Кропивницької міської ради від "02" вересня 2024 року №508/о "Про внесення змін до тарифікаційних списків" ці години виведені з 02 вересня 2024 року із тарифікаційного списку закладу на 2024-2025 н.р. та введені до тарифікаційних списків МРЦ№1.

Варіативна складова навчального плану, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах.

Варіативна складова навчальних планів використовується на підсилення предметів інваріантної складової. Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години; для реалізації мовно-літературної освітньої галузі .

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних

школах тощо). За рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки N 401 від 08.04.2016). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

На паралелі 9-х класів створено потоки для ефективного формування груп для вивчення другої іноземної мови.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно

		<p>та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p>
		<p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні</p>

		<p>моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для</p>
		<p>досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну</p>

		<p>освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу</p>

		до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і

фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загально предметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; iх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у</p>

	формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного

навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти.

Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими.

Заклад освіти може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. Також, в очному режимі, у разі нестачі в шкільних укриттях місць для всіх учасників освітнього процесу, можлива організація навчання по змінах або переведення навчання з окремих предметів на дистанційну форму.

За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня. При організації індивідуальної форми навчання заклад керується Положенням про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 No 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року No 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за No 184/28314;

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації. Рішення приймається за участю батьків. Форма організації освітнього процесу може змінюватись впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації. Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу

«Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно листа МОН [від 23.08.2024 № 1/15281-24](#) «Про організацію 2024/2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти». Структуру і тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними та форми організації освітнього процесу визначає педагогічна рада закладу освіти з урахуванням таких факторів:

- часу, передбаченого освітньою програмою;
- обсягу навчального навантаження, встановленого навчальним планом;
- вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- особливості регіону, у якому розташований заклад освіти.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394).

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання учнів 8–9 класів

Навчальні досягнення учнів у закладі оцінюють відповідно до вимог законодавства: Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17); - Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 № 621), зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369; Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496.

Оцінювання учнів 8 – 9 класів 2024-2025 навчальному році здійснюється за [Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів \(вихованців\) у системі загальної середньої освіти](#), затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. № 329 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за №

566/19304), та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

I початковий рівень, коли в результаті вивчення навчального матеріалу учень: називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.

II середній рівень, коли учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.

III достатній рівень, коли учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.

IV високий рівень, коли учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, скласти план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер. Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові. Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та інші).

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестації при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учнів з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися:

- важливість тем, які вивчались у I та II семестрах;
- тривалість їх вивчення та складність змісту;
- динаміка особистих навчальних досягнень учня з предмета протягом року;
- уміння застосовувати учнем набуті протягом навчального року знання тощо.

Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. [Інструкції](#) з ведення класного журналу 5–11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9–10 [Порядку](#) переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти (у разі його відсутності – на веб-сайті його засновника)

**Робочий навчальний план 8 класів
комунального закладу «Ліцей «Максимум» Кропивницької міської ради
2024/2025 навчальний рік**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		8 - А	8 - Б	8 - В
<i>I. Інваріативна складова</i>				
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2,5	2,5
	Українська література	2	2	2
	Перша іноземна мова (англійська мова)	4	4	4
	Друга іноземна мова (французька/ німецька мова)	4	4	4
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія.	1	1	1
Мистецтво*	Мистецтво	0,5	0,5	0,5
Математика	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Біологія	1	1	1
	Географія	2	2	2
	Фізика	2	2	2
	Хімія	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5	0,5
	Фізична культура**	1	1	1
<i>Разом</i>		32+1	32+1	32+1
<i>II. Додатковий час на предмети інваріативної складової, факультативи, індивідуальні заняття та консультації</i>		3	3	3
Природознавство	Біологія	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура**	2	2	2
<i>Гранично допустиме навчальне навантаження на учня</i>		33	33	33
- 5- денний робочий тиждень				
<i>Всього (без урахування поділу класів на групи)</i>		33+3	33+3	33+3

за Типовим навчальним планом загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 (таблиця 3).

Додаток 2 до освітньої програми
Робочий навчальний план 9 класів
 комунального закладу «Ліцей «Максимум» Кропивницької міської ради
 2024/2025 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		9 - А	9 - Б	9 - В
<i>I. Інваріативна складова</i>				
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2
	Українська література	2	2	2
	Перша іноземна мова (англійська мова)	4	4	4
	Друга іноземна мова (французька/ німецька мова)	4	4	4
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія.	1	1	1
	Основи правознавства	1	1	1
Мистецтво*	Мистецтво	0,5	0,5	0,5
Математика	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Біологія	1	1	1
	Географія	1,5	1,5	1,5
	Фізика	2	2	2
	Хімія	2	2	2
Технології	Інформатика	2	2	2
	Трудове навчання	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5	0,5
	Фізична культура**	1	1	1
<i>Разом</i>		32+1	32+1	32+1
<i>II. Додатковий час на предмети інваріативної складової, факультативи, індивідуальні заняття та консультації</i>		3	3	3
Природознавство	Біологія	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура**	2	2	2
<i>Гранично допустиме навчальне навантаження на учня</i>		33	33	33
- 5- денний робочий тиждень				
<i>Всього (без урахування поділу класів на групи)</i>		33+3	33+3	33+3

за Типовим навчальним планом загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 (таблиця 3).

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня**

Українська мова	Українська мова. 5-9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання / Г.Т.Шелехова, М.І.Пентиліук, В.І.Новосолова, Т.Д.Гнаткович, Н.Б.Коржова, А.С.Пономаренко, К.В.Таранік-Ткачук. – К.: Видавничий дім «Освіта»,2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07. 06. 2017 № 804).
Українська література	Українська література. 5 – 9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: «Освіта», 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 №804).
Зарубіжна література	Зарубіжна література. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Іноземна мова (англійська)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи.Наказ МОН 07.06.2017 N 804.
Іноземна мова (французька)	Іноземна мова як друга іноземна у спеціалізованих навчальних закладах з поглибленим вивченням іноземних мов та загальноосвітніх навчальних закладах. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 5-9 класи. К., 2017 . Наказ МОН 07.06.2017 N 804.
Іноземна мова (німецька)	Іноземна мова як друга іноземна у спеціалізованих навчальних закладах з поглибленим вивченням іноземних мов та загальноосвітніх навчальних закладах. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 5-9 класи. К., 2017 . Наказ МОН 07.06.2017 N 804.
Історія України	Історія України. 6-9 класи. Навчальні програми для закладів загальної середньої освіти затверджена наказом МОН України № 698 від 03 серпня 2022 року
Всесвітня історія	Всесвітня історія. 6-9 класи. Навчальні програми для закладів загальної середньої освіти затверджена наказом МОН України № 698 від 03 серпня 2022 року
Основи правознавства	Основи правознавства. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Мистецтво	Програма: для загальноосвітніх закладів: Музичне мистецтво; Образотворче мистецтво; Інтегрований курс «Мистецтво». 5-9

	класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. №804
Алгебра	Навчальні програми з математики для 5-9 -х класів для загальноосвітніх навчальних закладів, наказ МОНУ від 07.06.17 № 804 (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., Нелін Є.П.);
Геометрія	Навчальні програми з математики для 5-9 -х класів для загальноосвітніх навчальних закладів, наказ МОНУ від 07.06.17 № 804 (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., Нелін Є.П.);
Географія	Географія. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Хімія	Хімія. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Хімія. 7-9 класи. Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів). Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Трудове навчання	Міністерство освіти і науки України. ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Програма затверджена Наказом Міністерства Освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Фізична культура	Фізична культура 6-9 клас. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Основи здоров'я	Основи здоров'я. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів) Наказ МОН від 07.06.2017 № 804.